

Bohoslužby v Zábřehu 20.června 2021

Mk 4,35-41

Milé sestry, milí bratři, letošní jaro mi přišlo nějaké podivné. Jakoby počasí samo nevědělo, co vlastně chce. Vzpomněl jsem si v této souvislosti na jeden večerníček, ve kterém postava Rákosníčka chtěla vždycky nějak to počasí ovlivnit, posunout žádoucím směrem. Pokaždé to ale dopadlo stejně, prosadil se přirozený běh věcí, na který neměl Rákosníček žádný vliv. Jen si to sám myslel, jak věci krásně zařídil. Ovšem jako děti jsme měli před očima ještě jednu zajímavou postavu, která to s počasím už skutečně uměla. Jakýsi Myšpulín ze Čtyřlístku vymyslel přístroj, kde stačilo jen otočit knoflíkem a vybrat si počasí, jaké člověk chce. Ostatně tuším, že i mezi Šmouly případně dalšími postavami se zpravidla našel vynálezce přístroje na počasí. Alespoň touto cestou jsme mohli vidět naplnění lidského snu, ve kterém se dá poručit větru dešti, dají se zkrotit přírodní síly tak, aby sloužily člověku.

Poručíme větru dešti, tak jsme to kdysi slýchali nejen z pohádkových příběhů. Upřímně řečeno, mnohým asi bylo jasné, že je to jen zpupné prohlášení, které s tvorbou počasí nemá zase nic moc společného. Ovšem na druhou stranu to byla také zajímavá výzva, kterou měl takto člověk před sebou. Proč? Protože poznat jsme toho už zvládli o světě hodně a zvládli jsme také ovládnout mnoho přírodních sil a jevů. Energie uložená do uhlí, ale také atomu, elektřina, to jsou všechno síly, které nám dnes slouží. Proč tedy lidské panství nad přírodou nedat najevo i v případě toho poněkud nevyzpytatelného počasí? Jenže zde je třeba se trochu zarazit. Mít vliv na počasí, tedy myslím, přímý vliv, to už je něco trochu jiného než využití různých jevů kolem nás. Zde je zřejmé, že může jít o nebezpečnou hru, která by se mohla lehce zvrátit v cestu, ze které už nebude návratu.

Když se nad tím zamyslíme, touha po zvládnutí větru a hlavně deště, se s člověkem táhne už od nepaměti. Jen si třeba vzpomeňme na proroka Eliáše. V jeho dnech Hospodin zavřel nebesa, aby nebyl déšť. Jeho lid se totiž začal klanět Baalovi, bohu, který měl vláhu a tím dobrou úrodu zajistit. Svým způsobem to byla zajímavá cesta k ovládnutí potřebného živlu. O tom, kdy a jak zaprší či foukne rozhoduje nějaké božstvo. Když se nám povede ho zkrotit, tak zkrotíme i samotný živel. Přinášení obětí, slavnosti, různé nevázanosti, to všechno mělo jeden podtext, vzít do svých rukou moc božstva a stát se tak pánem nad ním i během celého světa. Bible tento lidský sklon odhaluje už na samotném počátku. Tam sice nejde o počasí, ale onu touhu být jako Bůh a znát dobré i zlé – rozuměj určovat sám, co je dobré a zlé – a tím mít vše ve svých rukou, ve své moci, tuto touhu tam najdeme. A krok, který Adam s Evou zkusili, ten

také byl vykročením na cestu bez návratu. Alespoň z lidského pohledu. Takže touha poručit větru a dešti s touhou vystřídat na trůnu světa Hospodina je skoro totéž. Dotýkáme se sféry, která má zůstat mimo lidskou moc, je výlučným panstvím Božím, stejně jako je Božím právem rozhodovat, co je dobré a co ne. My ten Boží pohled a jednání máme jen s vděčností přijímat.

Je jasné, že všechny ty snahy o ovládnutí větru a deště ukazují ke snaze být svobodný a nezávislý na čemkoliv a komkoliv. Dnes to možná tolik nevnímáme, ale otázka toho, jestli zaprší či nezaprší, ta je pro lidský život hodně důležitá, ale odpověď na ni je hodně nejistá. A nejistotu člověk rád nemá. Nedá se dělat dokonalý plán, když je v něm tak nejistý jeden z důležitých faktorů. Chtě nechtě si musíme připustit, že pořád jsme závislí na něčem, co je nad námi, co nemáme v ruce a nedá se ovlivnit.

Do těchto úvah o moci nad počasím celkem zajímavě vstupuje příběh o bouři na galilejském moři. Petr a spol byli ostřílení rybáři. Znali moře, znali lodě, věděli, jak zrádné a silné bouře se můžou náhle bez nějaké výstrahy přihnat. A loď i s pasažéry či nákladem skončí v hlubinách raz dva. Přesto denně do těchto vod vyplouvají. A vyplouvají i po celodenní práci spolu s Ježíšem. Když se pak přizene bouře a loď se ocitá v ohrožení, dělají všichni, co mohou, aby situaci zvládli. Ale nic nepomáhá. Ono je to takové krásné podobenství lidského života. Být v tomto světě není jednoduché. Všude je mnoho nebezpečí nejistoty, jsme snadno zranitelní. Přesto nezůstáváme, nemůžeme zůstat někde v ústraní, někde úplně mimo. Musíme do těchto vln vyrazit a doufat, že žádná vážná bouře nedorazí. Jenže ona dorazí. A často rychle a bez výraznějšího varování. To je ta potíž. Bouře zmítající lidským životem není možné nějak předpovídat. Nastanou zčistajasna. A jak zareagujeme my uprostřed nich? Stejně jako učedníci v dnešním příběhu. Ze všech sil se pokusíme zachránit, co se dá. Ze všech vlastních sil. Až zcela na pokraji hrozící katastrofy si najednou všimneme něčeho důležitého. Tak jako učedníci.

Možná vás také zarazilo, že během bouře Ježíš klidně spal. Jistě, byl vyčerpaný, to člověk hned usne jak nemluvně. Ale zkusme v tom najít něco trochu víc. A zkusme se třeba zeptat sami sebe, zda podobně nespí Ježíš v našich životech. Ne tedy proto, že by z nás bylo tak unaven, ale spíš proto, že mu nevěnujeme pozornost, že ho necháváme bez povšimnutí spát. Jako bychom to měli rozdělené podobně jako ti učedníci. Usoudíme, že to hlavní Ježíš udělal a nyní je čas na naše svaly, mozky a podobné zdroje výkonu a činnosti. Ono je to vlastně hezké, když Ježíši dovolíme, aby si dal pauzu. Učedníci během kázání seděli u něj, poslouchali. Když uzdravoval, stáli či seděli někde poblíž a všechno pečlivě sledovali. Cítili se být jeho týmem, který má svou zvláštní pozici. Co Ježíš koná jakoby šlo trochu mimo ně, týkalo se těch druhých, kteří to potřebují a kterým jednou posloužíme podobně i my. Jsou nad věcí, nemoci, posedlost, ale také pokrytectví, nedověra, to všechno jakoby se jich zase tolik netýkalo. A možná i s tímto vyražejí na moře, zápasí o potápějící se loď. A v tu chvíli to přijde. Rozvzpomenutí se na Ježíše. Ovšem to obrácení se na něj připomíná hodně výčitku. Proč něco neděláš, proč stojíš

mimo? Kolikrát i člověka věřícího tato myšlenka jistě napadne. Cítíme se v našich zápasech sami, a možná jsme i zaskočení, že vůbec takového zápasu musíme podstupovat. Vůči Bohu tak máme mnoho otázek, spíš možná výčitek.

Co na to Ježíš? Do situace vstupuje, jedná. Ale také se nás ptá. Možná je to zase něco, co jemu moc nedává smysl. On je ten, který umí poručit větru a dešti, takže bouři uklidňuje. Tím učedníkům sděluje skutečně hodně. Něco takového totiž lidé běžně nedělají. V údivu se všichni ptají, kdo to jen je, ale jejich otázka má spíš trochu pozdrzet odpověď, která vyvolává skutečně velkou bázeň. Zde není jiné vysvětlení. Něco takového dokáže jen Bůh. I když Ježíš se zároveň ptá po víře učedníků. Jakoby tím říkal, že něco takového není jen v jeho moci. Zvládli by to možná sami. Jen kdyby měli víru. A to je ten klíčový moment, kterého je dobré si všimnout. Ježíš ukazuje k víře. Na jednu stranu je to víra v jeho moc, věrnost, víra v to, že učedníky nenechá na holičkách. Na druhou stranu je to víra, která přesahuje hranice možného a přirozeného. Možná by bylo dobré to tak chápat. Ježíš nejedná jako Bůh, ale jako člověk víry. A tudíž i otázka všech, kteří jsou svědky této události, nemusí nutně najít odpověď v tom, že je zde Boží syn, ale je zde člověk mající hlubokou víru v Boha. Vždyť víra je přeci něco, co nás spojuje s Bohem do těsného svazku. Proto i skrze nás může dojít k něčemu takovému jako je moc nad větrem a deštěm.

Aby nyní nedošlo k nějakému nedorozumění, poukázal bych na to, co se skutečně děje. Ježíš si zde s počasím nahraje. Nevyvolává déšť a bouři, neposílá na moře vítr. Bouři zahání, aby jeho učedníci byli zachráněni. Je to tedy něco jiného než ovládnutí počasí. Je to svědectví, co všechno je možné dokázat, když jde o pomoc druhým, o pomoc těm, kteří se topí pod tíhou různých bouří v tomto světě. Jako učedníci Ježíšovi máme moc do těchto bouří vstoupit a přinést klid, nastolit pokoj. Jenom nesmíme zapomínat, že taková změna nastává, protože skrze nás do situace vstupuje sám Bůh, ne proto, že jsme tak úžasní a schopní, že pro nás není problém poručit větru a dešti.

Pane Ježíši, tvé slovo utiší bouři. Prosíme, utiš svým slovem i naše rozbouřené životy, přines pokoj našemu nitru.

Amen.